

ISSN (Print) 2616-678X
ISSN (Online) 2663-1288

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің

ХАБАРШЫСЫ

BULLETIN

of L.N. Gumilyov
Eurasian National University

ВЕСТНИК

Евразийского национального
университета имени Л.Н. Гумилева

ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Серия **ФИЛОЛОГИЯ**
PHILOLOGY Series

№3(132)/2020

1995 жылдан бастап шығады

Издается с 1995 года

Founded in 1995

Жылына 4 рет шығады

Выходит 4 раза в год

Published 4 times a year

Нұр-Сұлтан, 2020

Nur-Sultan, 2020

Нур-Султан, 2020

Бас редакторы **Дихан Қамзабекұлы**
филология ғылымдарының докторы, ҚР ҰҒА академигі, Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан,
Қазақстан

Бас редактордың орынбасары **Шолпан Жарқынбекова**
филология ғылымдарының докторы, проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан

Редакция алқасы

Аскер оғлы Рамиз	ф.ғ.д., проф., Баку мемлекеттік университеті, Баку, Әзірбайжан
Ақматалиев Абдылдажан	ф.ғ.д., проф., Қырғызстан Ұлттық ғылым академиясы, Бішкек, Қырғызстан
Аймұхамбет Жанат	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Бахтикиреева Улдана	ф.ғ.д., проф., Ресей халықтар достығы университеті, Мәскеу, Ресей
Беженару Людмила	ф.ғ.д., проф., Яссы мемлекеттік университеті, Яссы, Румыния
Бейсембаева Жанаргүл	ф.ғ.к., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Біжкенова Айгүл	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Жақыпов Жантас	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Журавлева Евгения	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Жан Динжиң	PhD, проф., Миньцзу университеті, Пекин, Қытай
Ескеева Мағрипа	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Ержласун Гүлжанат	PhD, проф., Хаджи Байрам Вели университеті, Анкара, Түркия
Қасқабасов Сейіт	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Негимов Серік	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Нұрғали Қадиша	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Нуриева Фануза	ф.ғ.д., проф., Қазан федералды университеті, Қазан, Татарстан, РФ
Райхл Карл	ф.ғ.д., проф., Бонн университеті, Бонн, Германия
Рахманов Носимхан	ф.ғ.д., проф., Ә. Науаи атындағы Ташкент өзбек тілі және әдебиеті мемлекеттік университеті, Ташкент, Өзбекстан
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф., Тіл және халықаралық білім бойынша бірлескен ұлттық комитеті, Вашингтон, АҚШ
Сәтенова Серіккүл	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Тәжібаева Сәуле	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Тұрысбек Рақымжан	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Хисамитдинова Фирдаус	ф.ғ.д., проф., Уфа федералды зерттеу орталығы, Уфа, Башқұртстан, РФ
Чернявская Валерия	ф.ғ.д., проф., Лингводидактика жоғары мектебі, Санкт-Петербург, Ресей
Шәріп Амантай	ф.ғ.д., проф., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Шәріпова Гүлбану	ф.ғ.к., доцент м.а., Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ, Нұр-Сұлтан, Қазақстан
Экиджи Метин	PhD, проф., Эгей университеті, Измир, Түркия
Янковски Хенрих	PhD, проф., А. Мицкевич атынд. Польша университеті, Познань, Польша

Редакцияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қ. Сәтбаев к-сі, 2, 402 каб.

Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Журнал менеджері: Базылхан Г.

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы. ФИЛОЛОГИЯ сериясы
Меншіктенуші: «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» Коммерциялық емес акционерлік қоғам

ҚР Ақпарат және коммуникациялар министрлігінде 27.03.2018 ж. №16996-Ж тіркеу куәлігімен тіркелген.

Мерзімділігі: жылына 4 рет. Тиражы: 9 дана. Басуға 09.09.2020 ж. қол қойылды.

Типографияның мекенжайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қ., Қажымұқан к-сі, 13/1,

тел.: +7(7172)709-500 (ішкі 31-413)

© Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті

Editor-in-Chief Dikhan Kamzabekuly

Doctor of philology, academician of NAS RK, L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan

Deputy Editor-in-Chief Zharkynbekova Sholpan

Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov Eurasian National University, Nur-Sultan, Kazakhstan

Editorial board

Asker ogly Ramiz	Doctor of philology, Prof., Baku State University, Baku, Azerbaidzhan
Akmataliyev Abdildajan	Doctor of philology, Prof., National Academy of science of KR, Bishkek, KR
Aimukhambet Zhanat	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Bakhtikireeva Uldanai	Doctor of philology, Prof., RUDN University, Moscow, Russia
Beisembayeva Zhanargul	Can. of philology, L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Bezhenaru Lyudmila	Doctor of philology, Prof., University UAIC, Iasi, Romania
Bizhkenova Aigul	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Chernyavskaya Valeriya	Doctor of philology, Prof. Higher school of linguodidactics and translation, Saint Petersburg, Russia
Erzhiasun Güljanat	PhD, Prof., Hasi Bayram Veli University, Ankara, Turkey
Yeskeyeva Magripa	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Henryk Jankowski	PhD, Prof., Adam Mickiewicz University, Poznan, Poland
Kaskabassov Seit	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Khisamitdinova Firdaus	Doctor of philology, Prof., UFRK RAS, Ufa, Bashkortostan, RF
Metin Ekiji	PhD, Prof., Ege University, Izmir, Turkey
Negimov Serik	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Nurgali Kadisha	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Nurieva Fanuza	Doctor of philology, Prof., Kazan Federal University, Kazan, Tatarstan, RF)
Reichl Karl	Doctor of philology, Prof., University of Bonn, Bonn, Germany
Rakhmanov Nasimhon	Doctor of philology, Prof., Tashkent State University of Uzbek language and literature, Tashkent, Uzbekistan
Rivers William Patrick	PhD, Prof., Joint national Committee on languages and international education, Washington, USA
Satenova Serikkul	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Sharip Amantay	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Sharipova Gulbanu	Can. of philology, as. Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Tazhybayeva Saule	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Turysbek Rakymzhan	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Zhakypov Zhantas	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan
Zhang Dingjing	PhD, Prof., Minzu University of China, Beijing, China
Zhuravleva Yevgeniya	Doctor of philology, Prof., L.N. Gumilyov ENU, Nur-Sultan, Kazakhstan

Editorial address: 2, Satbayev str., of. 402, Nur-Sultan, Kazakhstan, 010008

Tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Managing Editor: Bazylkhan G.

Bulletin of L.N. Gumilyov Eurasian National University PHILOLOGY Series

Owner: Non-profit joint-stock company «L.N. Gumilyov Eurasian National University»

Registered by Ministry of Information and Communication of the Republic of Kazakhstan. Registration certificate No 16996-Ж from 27.03.2018

Periodicity: 4 times a year Circulation: 9 copies. Signed in print: 09.09.2020

Address of printing house: 13/1 Kazhimukan str., Nur-Sultan, Kazakhstan 010008; tel.: +7(7172) 709-500 (ext. 31-413)

© L.N. Gumilyov Eurasian National University

Главный редактор **Дихан Камзабекулы**
доктор филологических наук, академик НАН РК, ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Зам. главного редактора **Шолпан Жаркынбекова**
доктор филологических наук, проф., ЕНУ им. Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан

Редакционная коллегия

Аскероглы Рамиз	д.ф.н., проф., Бакинский государственный университет, Баку, Азербайджан
Акматалиев Абдылдажан	д.ф.н., проф., Национальная академия наук КР, Бишкек, Киргизия
Аймухамбет Жанат	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Бахтикиреева Улданай	д.ф.н., проф. Российский университет дружбы народов, Москва, Россия
Беженару Людмила	д.ф.н., проф. Ясский государственный университет, Яссы, Румыния
Бейсембаева Жанаргуль	к.ф.н., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Бижкенова Айгуль	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Жакыпов Жантас	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Жан Динжин	PhD, проф., Китайский университет Миньцзу, Пекин, Китай
Журавлева Евгения	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Ескеева Магрипа	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Ержласун Гульжанат	PhD, проф. Университет Хаджи-Байрам Вели, Анкара, Турция
Каскабасов Сеит	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Негимов Серик	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Нургали Кадиша	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Нуриева Фануза	д.ф.н., проф., Казанский федеральный университет, Казань, Татарстан, РФ
Райхл Карл	д.ф.н., проф., Боннский университет, Бонн, Германия
Рахманов Насимхон	д.ф.н., проф., Ташкентский государственный университет узбекского языка и литературы имени А. Навои, Ташкент, Узбекистан
Риверс Уильям Патрик	PhD, проф., Совместный Национальный комитет по языкам и международному образованию, Вашингтон, США
Сатенова Сериккуль	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Тажобаева Сауле	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Турсыбек Рахимжан	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Хисамитдинова Фирдаус	д.ф.н., проф., УФИЦ РАН, Уфа, Башкортостан, РФ
Чернявская Валерия	д.ф.н., проф., Высшая школа лингводидактики и перевода, Санкт-Петербург, РФ
Шарип Амантай	д.ф.н., проф., ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Шарипова Гульбану	к.ф.н., и.о. доцента, ЕНУ имени Л.Н. Гумилева, Нур-Султан, Казахстан
Экиджи Метин	PhD, проф., Эгейский университет, Измир, Турция
Янковский Хенрих	PhD, проф., Университет имени Адама Мицкевича в Познани, Познань, Польша

Адрес редакции: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. К.Сатпаева, 2, каб. 402
Тел.: +7(7172) 709-500 (вн. 31-413)

E-mail: vest_phil@enu.kz

Менеджер журнала: Базылхан Г.

Вестник Евразийского национального университета имени Л.Н. Гумилева. Серия ФИЛОЛОГИЯ
Собственник: Некоммерческое акционерное общество «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева»

Зарегистрирован Министерством информации и коммуникаций РК под номером №16996-Ж от 27.03.2018 г.
Периодичность: 4 раза в год. Тираж: 9 экземпляров. Подписано в печать 09.09.2020 г.

Адрес типографии: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Кажымукана, 13/1, тел.: +7(7172)709-500 (вн. 31-413)

© Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева

Мазмұны

Фольклор және әдебиеттану

<i>Абдуова Б.С., Асанова Ұ.О.</i> Ұлттық дүниетанымдағы бөрілік рух сабақтастығы.....	8-17
<i>Әбсадық А.А., Қабылдинов З.Е.</i> Ахмет Байтұрсынұлы ғұмырнамасындағы Орынбор кезеңі: кейбір беймәлім мәліметтер мен деректер (ғылыми-танымдық экспедиция материалдары бойынша)	18-27
<i>Исламбаева З.У.</i> 1916 жылғы ұлт-азаттық көтерілістің драматургияда бейнеленуі	28-35
<i>Құрманғали Г.Қ.</i> Құранның ортағасырлық әдеби жәдігерлерге ықпалы	36-43
<i>Рахмонов Н.</i> Ежелгі Орталық Азия халықтарындағы рухани үдеріс тамырлары.....	44-50
<i>Шәріп А.</i> Қазақ поэзиясындағы Сарыарқа бейнесінің идеялық-көркемдік эволюциясы мен трансформациясы	51-59

Лингвистика және әдістеме

<i>Ашинова К.А.</i> Қысқарған және біріккен дипломатиялық терминдер	60-65
<i>Балтабаева Ж.Қ., Бияздықова Ә.Ә.</i> М. Жұмабаев шығармаларындағы «бақыт» базалық концептісінің мағыналық-ақпараттық өрісін айқындайтын тілдік бірліктер	66-74
<i>Ескеева М., Алашбаева Ж.</i> Орта ғасыр түркі мақал-мәтелдеріндегі адами қасиеттер көрінісі: салыстырмалы-тарихи талдау	75-85
<i>Құрманбайұлы Ш., Әділов М.Е.</i> Абай тіліндегі көнерген сөздер.....	86-97
<i>Құсайынова Ж.</i> Транспозицияланған құрылымдардың контекстік-модалдік қызметі	98-103
<i>Личман Е.Ю., Черняева И.В.</i> Қазақстан және Ресей әдебиетшілері, суретшілері шығармашылығында «жол/сапар» сарынының түсіндірілуі	104-122
<i>Орманова А.Б., Анафинова М.Л.</i> Ассоциативті эксперимент шеңберіндегі тілдік интерференция.....	123-132
<i>Садирова К., Әбдірова Ш.</i> Идеологиялық дискурс және ықпалдастық мәселесі.....	133-141

Contents

Folklore and Literary Studies

<i>Abduova B.S., Assanova U.O.</i> Legacy of the Wolf Spirit in the National Worldview	8-17
<i>Absadyk A.A., Kabuldinov Z.E.</i> Orenburg Period in Akhmet Baitursynuly's Biography: Some Unknown Archival Sources (based on materials of scientific and educational expedition).....	18-27
<i>Islambayeva Z.U.</i> Representation of the 1916 National Liberation Movement in Drama.....	28-35
<i>Kurmangali G.K.</i> Influence of the Koran on Middle Ages Literary Monuments	36-43
<i>Rakhmonov N.</i> Sources of Spiritual Processes Among Ancient Peoples of Central Asia	44-50
<i>Sharip A.</i> Ideological and Literary Evolution and Transformation of Saryarka image in the Kazakh Poetry	51-59

Linguistics and methodics

<i>Ashinova K.A.</i> Abbreviated and Combined Diplomatic Terms.....	60-65
<i>Baltabaeva Zh.K., Biyazydykova A.A.</i> Linguistic Units Determining the Semantic- Informational Field of the Basic Concept "Happiness" in M. Zhumabayev's Works.....	66-74
<i>Eskeyeva M., Alashbayeva Zh.</i> Representation of Human Qualities in Proverbs and Sayings of Turks of the Middle Ages: Comparative and Historical Analysis	75-85
<i>Kurmanbaiuly Sh., Adilov M.</i> Archaisms in Abay's Writing	86-97
<i>Kussaiynova Zh.</i> Context-Modal Functioning of Transposition Structures	98-103
<i>Lichman E.Yu., Chernyaeva I.V.</i> Interpretation of the «Path/Road» Motive in Works of Writers and Artists of Kazakhstan and Russia.....	104-122
<i>Ormanova A.B., Anafinova M.L.</i> Linguistic Interference in Terms of Associate Experiment	123-132
<i>Sadirova K., Abdirova Sh.</i> Ideological Discourse and Integration Issue	133-141

Содержание

Фольклор и литературоведение

<i>Абдуова Б.С., Асанова У.О.</i> Преемственность волчьего духа в национальном мировоззрении	8-17
<i>Абсадык А.А., Кабульдинов З.Е.</i> Оренбургский период в биографии Ахмета Байтурсынулы: некоторые неизвестные архивные источники (по материалам научно-познавательной экспедиции).....	18-27
<i>Исламбаева З.У.</i> Отражение национально-освободительного восстания 1916 года в драматургии.....	28-35
<i>Қурманғали Г.К.</i> Влияние Корана на литературные памятники средневековья	36-43
<i>Рахмонов Н.</i> Источники духовных процессов среди древних народов Центральной Азии.....	44-50
<i>Шарип А.</i> Идеино-художественная эволюция и трансформация образа Сарыарки в казахской поэзии.....	51-59

Лингвистика и методика

<i>Ашинова К.А.</i> Сокращенные и комбинированные дипломатические термины....	60-65
<i>Балтабаева Ж.К., Бияздыкова А.А.</i> Лингвистические единицы, определяющие семантико-информационное поле базового концепта «счастье» в произведениях М. Жумабаева	66-74
<i>Ескеева М., Алашбаева Ж.</i> Репрезентация человеческих качеств в пословицах и поговорках тюрков средневековья: сравнительно-исторический анализ.....	75-85
<i>Қурманбайұлы Ш., Адилов М.Е.</i> Архаизмы в языке Абая.....	86-97
<i>Кусаинова Ж.</i> Контекстно-модальное функционирование транспозиционных структур	98-103
<i>Личман Е.Ю., Черняева И.В.</i> Интерпретация мотива «путь/дорога» в творчестве литераторов, живописцев Казахстана и России	104-122
<i>Орманова А.Б., Анафинова М.Л.</i> Языковая интерференция в рамках ассоциированного эксперимента.....	123-132
<i>Садирова К., Абдирова Ш.</i> Идеологический дискурс и проблема интеграции	133-141

XFTAP 16.21.27

К. Садирова¹, Ш. Әбдірова²

*Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Ақтөбе, Қазақстан
(E-mail: kulzat.sadirova@mail.ru¹, abdirova_83@mail.ru²)*

Идеологиялық дискурс және ықпалдастық мәселесі

Аңдатпа. Қазақстандық тіл білімінде дискурс мәселесі ғалымдар тарапынан зерттеліп келеді. Дискурстың теориясы және жанрлық түрлері де біраз ғалымдар тарапынан қарастырылған мәселе. Дегенмен, саяси дискурстың құрамдас бөлігі ретінде танылып жүрген идеологиялық дискурстың зерттеу арнасы мен қолданбалылық сипаты кең. Сондықтан идеологиялық дискурсты дискурстың бөлек бір түрі ретінде қарастырған жөн. Мақалада қазақстандық тіл біліміндегі идеологиялық дискурстың зерттелуі, анықтамасы қамтылады. Авторлар идеологиялық дискурстың саяси дискурстан айырмашылығын көрсетіп, дискурстың айналым туралы баяндайды. Дискурстың айналымның көрінісі инстаграм материалдарына сүйеніп талданады. Мақалада идеологиялық дискурстың өзге ғылым салаларымен ықпалдасуы нақты мысалдар арқылы талданып, ықпалдастық шек, ықпалдастық сөздеріне анықтама беріледі. Мақалада идеологиялық дискурстың ықпалдастық шегі кестеге түсіріліп, нақты мысалдармен талданады.

Түйін сөздер: идеологиялық дискурс, ықпалдастық, ықпалдастық шек, дискурстың айналым, идеологиялық дискурс құралы.

DOI : <https://doi.org/10.32523/2616-678X-2020-132-3-133-141>

Түсті: 10.05.20 / Қайта түзетілді: 14.08.20 / Жарияланымға рұқсат етілді: 09.09.20

Кіріспе. Қазақ тіл білімінде идеологиялық дискурс саяси дискурстың құрамдас бөлігі ретінде қарастырылады. Біз идеологиялық дискурсты саяси дискурстан бөлек қарастырдық. Идеологиялық дискурс саяси дискурстың құрамдас бөлігі болғанымен, идеологиялық дискурстың қолданылу аясының кеңдігі, өзге дискурстармен ықпалдасуы, тіл білімінің даму тенденциясын анықтауда зерттеу нысанының өзектілігі, қолданбалылық сипатының жоғарылығына байланысты дискурстың жеке түрі ретінде қарастырған дұрыс.

Ақпараттар көзіне сүйенсек, идеология – адамдардың шындыққа қатынасы зерделеніп, анықталатын, әлеуметтік топтардың мүдделері көрініс беретін, саяси, құқықтық, адамгершілік, діни, эстетикалық идеялар мен көзқарастарының жүйесі.

Зерттелу негіздері. Идеология – қоғамдық сананың әртүрлі формасында (философияда, саяси көзқарастарда, құқықта, моральда, өнерде, дінде) бейнеленетін идеялардың, ұсыныстардың, ұғымдардың жүйесі. Идеология қоғамдық болмыстың адам санасындағы бейнесі, оның туындауы қоғамның ілгері дамуына (прогрессивтік идеология) не кері кетуіне белсенді ықпал етеді [1, 89 б.].

Идеологиялық дискурс – адресант тарапынан саналы немесе бейсаналы түрде белгілі бір идеологиялық мақсатта ұйымдастырылған коммуникация кеңістігі. Саналы және бейсаналы әрекет сипатын нақтыласақ, саяси бағдарламалар, жолдау, танымдық хабарлар т.б. саналы түрде мақсатты жасалған әрекет, ондай коммуникация нәтижесі идеологиялық дискурс болып табылады, ал идеологиялық дискурстың бейсана әрекет негізінде құрылуы да мүмкін. Бұл жағдайға адамның ұйқыдағы сәтінде түпсанасында бар ақпараттар негізінде жаңғырған дискурсты жатқызуға болады. Яғни, адресант идеологиялық дискурсты мақсатты түрде құруды көздемесе де, ақпарат танылу барысында жағдаятқа сәйкес, адресанттың танымында идеологиялық құрылымға айналуы мүмкін.

Нәтижелер мен талдаулар. Біз осы ойымызды тарату барысында мынадай сұрақтарға жауап іздедік: Идеологиялық дискурс қалай жүзеге асады? Ықпалдастық дегеніміз не? Оның дискурстың айналымы қандай? Идеологиялық дискурстың құралы не?

Идеологиялық дискурс – саясаттың негізгі құралы және адами капиталды қалыптастырушы күш. Біз неге идеологиялық дискурсты саяси құрал деп таныдық? Себебі ол арқылы саяси үдеріс қалыптастырылып, елдің даму бағдарламалары жүзеге асырылады. Осы мақсатта орындалатын жұмыс түрлері идеологиялық дискурста құрылады. Ал адам капиталын жасау күші деген тіркеспен байланыстыруымыздың себебі, идеологиялық дискурс рухани күштің мотиваторы. Ол арқылы адамгершілік рухты, адами қасиеттерді түзетуге немесе керісінше әсер етуге болады. Бұл идеологиялық дискурс құрушының мақсатына байланысты болады. Идеологиялық дискурс интеграцияланған кеңістікте жүзеге асады. Мысалы, кеңестік дәуірде газет-журналдар мен көркем әдебиет идеологияға қызмет етті. Қазірде жаһандану заманында идеологиялық дискурстық айналым шегі кеңейді. Соған сәйкес ықпалдастық шегі де артты. Ықпалдастық дегеніміз идеологиялық дискурстың дискурстық айналым жүйесінде ғылым және қоғам салаларымен жанасуы. Осы айналым жүйесінде идеологиялық дискурстың өзге салалармен жанасу шекарасын ықпалдастық шегі деп таныдық. Идеологиялық дискурстың ықпалдастық шегін төмендегідей кестеге түсірдік.

	Ықпалдастық шегі	Өнімі
Идеологиялық дискурс	Публицистика	Жолдау, газет материалдары, сайлау материалдары, санақ т.б.
	Көркем туынды	Мақала, жыр, айтыс, тарихи туынды т.б.
	Ресми іскерлік бағыт	Президенттің ант қабылдау сәті, дипломатиялық кездесулер, саммит, елшілік қатынастар т.б.
	Интернет желісі	Вебинарлар, конференциялар, арнайы, сайттар, инстаграм парақшалары, фейзбук т.б.
	Көрнекі ақпарат	Көрнекі ақпараттық материалдар, лозунгілер, ұран, үндеулер т.б.
	Іс қағаздары	Ақпараттық хаттар, үндеу мәтіні, қызметтік хаттар т.б.
	Телебағдарламалар	Шоу, танымдық хабарлар, айтыс т.б.
	Қоғамдық шаралар	«Рухани жаңғыру» бағдарламасы аясындағы концерттер, акциялар, конкурстар, жобалар, көшпелі дәрігерлер пункті т.б.

Кесте 1. Ықпалдастық шек.

Ықпалдастық шек идеологиялық дискурс орындалатын кеңістік болса, оның құралы сол идеологиялық дискурстың жанрына сәйкес болады. Мысалы, ҚР Президенті Қасым-Жомарт Тоқаевтың жолдауы. Бұл жолдауда елдің даму бағдарламасы талқыланады. Идеологиялық дискурстың ықпалдастық шегі – публицистика, құралы – жолдау жарияланған газет немесе журнал, жанры публицистикалық мақала болады.

Идеологиялық дискурстың айналымы дегеніміз – оның адресаттар тарапынан танымдық айналысқа түсуі, яғни танылуы. Бір идеологиялық дискурс әрқилы танылуы мүмкін, ол адресаттың жадына, түпсанасына байланысты. Идеологиялық дискурс айналымын қалай бақылай аламыз? Оны бақылаудың бір жолы – идеологиялық мақсатта

жұмыс жасайтын арнайы инстаграм парақшаларын талдау. Идеологиялық дискурстың айналымын анықтауда сол дискурсқа қатысушылар саны мен олардың ой-пікірлері, дискурс шикізаты мен өнімі болған мәтіндер мен ондағы ақпараттар талданады. Сондай талдаудың мәліметтері 2 кестеде берілді.

Инстаграм парақшасының аты	Ұраны	Жарияланым дар саны	Тіркелгендер саны
Asylarna		9193	2,1 млн
Ztb_video		891	1,5 млн
Tengrinewskz		5562	1,3 млн
Azattyq	Тәуелсіз елге – тәуелсіз ақпарат	5974	441 мың
Gibratty_angimeler	Білгенге маржан	870	717мың
Qazaq.Republic		363	144 мың
Qazaq_olenderi		128	69,9 мың
Qazaq_qazynasy	Жақсы сөз – жарым ырыс	663	49,3 мың
Abuysuf06	Жақсылардың қатарынан бол!	1853	48,2 мың
Ryhanijangyry		1112	31,1 мың
Qazaqlegends	Тарихыңды жақсы білесің бе? Есіңде болсын, тарихи зердесі мықты халықтың, рухы да асқақ болады!	58	24,9 мың
Qazaqi_		121	23,9 мың
Kazakhfilm_official		483	19,8 мың
Qazaq_history	Жер тарихы – бұл өз халқының тарихы	319	11,6 мың

Кесте 2. Дискурстық айналым.

Бұл кестедегі мәліметтер инстаграмдағы Asylarna, Ztb_video, Tengrinewskz, Azattyq, Gibratty_angimeler, Qazaq.Republic, Qazaq_olenderi, Qazaq_qazynasy, Abuysuf06, Ryhanijangyry, Qazaqlegends, Qazaqi_, Kazakhfilm_official, Qazaq_history парақшаларынан алынды. Кесте 2020 жылдың мамыр айындағы сандық көрсеткіштерге сәйкес құрылды.

Жұмыстың талдануы. Кестеге инстапарақшаларды тіркелушілер санының кему ретімен орналастырдық. Талдау барысында идеологиялық дискурстың айналымын интернет арқылы бағдарлауға болатыны аңғарылды. Бұл парақшалардан ақпараттың таралуы мен танылуы туралы мәлімет көре аламыз. Сонымен қатар, кері байланыс та бар. Ол адресаттардың қабылдауы арқылы комментарийде көрініс береді. Парақшаларда

ақпараттың танылуы мен дискурстық айналым туралы талдама жасасақ, Asylarna инстапарақшасына тіркелушілер саны 2,1 млн. Asylarna-ның телеарнасы да бар. Бірақ телеарнаның көрермендер санын біз бағдарлай алмаймыз. Бұл парақшада негізінен рухани, діни ақпараттар беріліп, насихат сөздер, танымдық әңгіме, уағыздар беріледі. Мысалы, Дүниеде ешнәрсенің **баяны жоқ екені рас, жамандық та қашанға дейін баяндап** қалады дейсің? ... **Қара қалың қатты қыстың** артынан жақсы жаз келмеуші ме еді? (Абайдың 37-қара сөзі). Бұл 20 909 адамның танымынан өтіп, 72 адресаттың танымында сүзелген. Бұл қалай анықталды? Яғни инстапарақшада 20 909 адам насихат сөзбен танысып, 72 адресат комментарий қалдырған - (asylarna инста парақшасы, 2020 жылдың мамыр айындағы көрсеткіш). Бұл жерде дискурстық айналым нақты көрініп тұр. Комментарийлерге талдама жасап, пікірлерді топтастырсақ. 1) ақпарат танушылардың шүкіршілігін оятқан. Ол *Аллаға шүкір, Шүкір Аллаға, Аллам бергеніне шүкір, Әумин* тіркестерімен сабақтасқан. 2) Аллаға, жаратушыға сенімін күшейткен - *Алла ұлық* деген пайымдау жасаған. 3) Алладан тілек тілеу, дұға жасауға ниет еткен - *Аллам өзі жар болсын, Еліміз көгеріп, жеріміз кеңейе берсін. ИН ШАЛЛА* сөздерімен сабақтасқан. Насихат сөздерде қандай кілт сөздер қолданылған. Олардың дискурстық әсері бар ма? Адресаттың танымына түрткі бола алды ма? Оның сәулесі адресатта қалай сақталды? Сол бірліктер адресантқа қалай көшті деген сұрақтарды талдасақ. Біз кілт сөздер ретінде (Дүниеде ешнәрсенің **баяны жоқ екені рас, жамандық та қашанға дейін баяндап** қалады дейсің? ... **Қара қалың қатты қыстың** артынан жақсы жаз келмеуші ме еді?) **баяны жоқ, қара қалың қатты қыс** тіркестерін алдық. Тілдік қолданыста қалыпты жүйеде *баянды* сөзі *бақыт* сөзімен тіркеседі. Мысалы, бақытың баянды болсын тіркесі әбден орныққан бірлік. Мұнда автор ойдың мазмұнын нақтылау, қабылдаушыға әсер ету мақсатында кілт сөз, код ретінде баянды сөзін керісінше жамандық сөзіне байланыстыра қолданған. Сол секілді қыс та ақ, күміс сөздерімен сипатталады. Қара қыс тіркесі – ауыртпалықтың, қиыншылықтың ассоциациясы. Бұл құбылысты ғалым Р. Сыздық зерттеулерінде *уәжді ауытқулар* деп анықтайды. «Ауытқу нормаға сай (белгілі бір дұрыстықтан, заңдылықтан ауып кету) деген сияқты) болғанмен, ауытқу барлық сәтте жағымсыз акт болып шықпайды. Сырт қарағанда, нормадан тыс болып көрінгенімен, шындығында сол нормадан әдейі ауытқу, яғни әралуан себеппен болатын ауытқулар орын алады. Сондықтан барлық ауытқулар, соның ішінде, сөз қолданыстағылар, уәжді (мотивті немесе жөнімен) және уәжсіз (мотивсіз немесе жөнсіз) ауытқулар деп қарастырылады [2, 256 б.]. Біздің ойымызша, бұл уәжді ауытқуға жатады. Ақынның бұл поэтикалық көркемдік ерекшелігі дискурстық әсерді күшейтіп тұр. Бұған дискурста түсушілердің «*Жаңбырлы қара бұлттан соң, күн шығатынын ұмытпайық (munnirakz)*» *Әр қиыншылықтан кейін, жеңілдік келеді (zhiger.len)*. *Алла жар болсын, бұл күндер де өтіп кетеді (kalbibiaskarova)* *Иншалла, жақсы жазымыз шығуды Аллам нәсіп етсінші*. Бірінші адресаттың пайымдауына кілт сөздер толық көшкен. Ол қара бұлт, күн шығу тіркестері арқылы көрініп тұр. Екінші адресаттың танымына ассоциация кейпінде ауысқан. Ол *қара қалың қысты* қиыншылық есебінде танып, оның артынан жақсылықтың келуімен байланыстырады. Бұл идеологиялық мақсатта салынған насихат сөз өте сәтті дискурстық айналымға көшті. Ол бір сәтте бірнеше адамның танымынан өтіп, сәтті нәтиже көрсетті. Дискурстық айналымы инстапарақшаның комментарийлері арқылы көрінді.

Ztb_video парақшасының 991 жарияланымы, 1,5 млн тіркелушісі бар. Бұл парақшада қоғамдық-саяси тақырыптағы видео материалдары салынған. Парақшада салынған видеолар орыс тілінде. Солардың бірін, яғни танымдық идеологиялық видеоны талдап көрейік. «Что бы максимально погрузить зрителя в события Первой мировой войны, режиссер фильма «1917» Сем Мендес решил на рискованный дорогостоящий ход – снимать всю картину так, словно это один непрерывающийся дубль от начала и до конца.

Я хотел, что бы зрители поняли, насколько тяжело людям было тогда», - признался Мендес в ролике о съемках военной картины - (Ztb_video инстапарақшасы, 2020 жылдың мамыр айындағы көрсеткіш). Комментарийлерді топтастыру нәтижесінде төмендегідей ой түйіндері анықталды:

1) Режиссёрдің кәсіби біліктілігін мақтаған, кино мазмұнын өзге шетелдік кинолармен салыстырған – *Супер режиссёр, он крутой, молодец*;

2) Қазақтың кино бизнесін шетелдік кино бизнеспен салыстырған – *отечественные фильмы тоже не плохи, зарубеж все таки*;

3) Кино туралы ақпараты жоқ - *как фильм называется, че за фильм?* т.б.

Бұл парақшадағы комментарийлер арқылы біз дискурстық айналымның адресанттың танымына байланысты жүзеге асатынына нақты көз жеткіздік. Бірінші топтағылар тек үзінді видеороликтегі ақпарат көлемінде ғана өз пікірін шектеген. Екінші топтағылар фильм мазмұнымен танысқандығы байқалады. Олар фильм туралы мәліметтермен бөлісіп, оның сапасы мен өзге фильмдермен салыстырған. Үшінші адресанттың дискурс құруға мүлдем қабілеті жоқ. Себебі ол адресанттың танымында берілген мәлімет туралы ақпарат жоқ.

Azattyq.kz инстапарақшасында Абайтанушы Омар Жәлел видеороликте Абайдың жар таңдау мәселесі туралы өлең жолдарына талдау жасайды-(Azattyq.kz инстапарақшасына 2020 жылдың 1-сәуірінде жүктелген видео материал). Абайдың «... *Жасаулы деп, малды деп қызығып байдан алма, Кедей қызды арзан деп құмарланба. Ары бар, ақылы бар, ұяты бар, Ата-ананың қызынан қапы қалма...*» деген өлең жолдарына интерпретация жасайды. Абайтанушы ғалым ақынның жар таңдау туралы өсиетін өз таным сүзгісінен өткізіп, қазақы дүниетаныммен байланыстырады. Ол қазақ халқының қыз айттыру салттарына, бала тәрбиесіндегі көшпенді дала заңына қатысты ойының өзегін мақал-мәтелдермен дәйектейді. Ғалымның «қазақ ешқашан баласына жар таңдатпаған, өзі айттырып алып берген. Халықтың қолданысында *шешесін көріп қызын ал, ыдысын көріп асын иш*» деген сөзі дәлел. Ғалым ақынның жар таңдау туралы ғибратты өсиетіне философиялық деңгейде талдама жасайды. Бұл – *дискурстық бірінші айналым*. Екінші айналымы осы ғалымның талдауына оқырмандардың комментарийлері арқылы танылады. Бұл айналымда Абайдың өсиетімен бірге Омар Жәлелдің интерпретацияланған ақпаратының әсері танылады. Екінші дискурстық айналымда Абай философиясымен қоса Омар Жәлелдің жар таңдау мәселесіне қатысты өз ой-пайымдауларына дискурста қатысушылар, нақты айтқанда, инстапарақша оқырмандары тарапынан талдау жасалған: 1) Жар таңдаудың адам өміріндегі маңызды мәселе екендігі, Абайдың жар таңдау мәселесінде дұрыс бағдар бергендігі; 2) Омар Жәлелдің қоғамдық мәселелерді шебер талдайтыны, Омар Жәлелдің сауатты ғалым екендігі, Абай ойларын өзінің дәлелдерімен нақты түсіндіретіндігі; 3) Қазіргі қоғамдағы жастардың жар таңдаудағы талғамдары, қоғамдағы ене мен келін арасындағы қарым-қатынас, бала тәрбиесіне ата-ененің араласуы туралы. Екінші айналымда бірінші топтағылар тыңдалған ақпараттан жар таңдау мәселесін ғана қабылдаған, екінші топтағылар оны түсініп қана қоймай, айтушының шеберлігін талдаған, яғни ол топтағылар Омар Жәлелмен де таныс адресаттар, үшінші топтағыларға Омар Жәлелдің жар таңдау мәселесін қоғаммен байланыстыра талдауы қаттырақ әсер еткен. Бұл әрқилы топшылаулардың туындауы адресаттың танымындағы ақпараттар легімен және жеке өзінің сол уақыттағы психологиялық ерекшеліктеріне, қоғамдық статусына да байланысты болады.

Дискурстық айналым қалай жүзеге асады? Дискурстық айналым адресанттың тікелей қатысынсыз, соның алдындағы дискурс өнімі – мәтіннің адресаттың танымында зерделенуі немесе ақпараттың жаңғыруы арқылы жүзеге асады. Мұны қазақ халқының түс көру, түс жору дәстүріне қатысты да айтуға болады. Мысалы, 2020 жылдың 14 сәуір күні ватсап желісінде таралған аудиомәтінде бұл танымның осы жағдайға байланысты жаңғырғанын байқадық.

Аудиомәтін мазмұны: «Кәрізәвирүс деген кетті. Түс көрдім. Түсімде бір толықтау әйел адам екен. Сұр пәлтәсі бар. Басындағы орамалы да бірдей. «Мен кәрізәвирүспін. Қайтам ауылға», - деп жатыр екен. Кет. Кет. Кете бер, - деп жатыр екенмін. Кетті ауылына. Кетті кәрізәвирүс». (Жасы дауыс ырғағы бойынша 70-ке жуықтаған әйел адам. Әлеуметтік статусы – үй шаруасындағы әже деп жобаладық). Дискурс қалай жүзеге асты? Адресаттың санасында елдегі тәжтажалға байланысты туындаған төтенше жағдайда қабылданған ақпараттар негізінде оның түсінде жүзеге асты. Сонымен қатар, ол бейсаналы түрде түпсанада қалыптасқан модельдерге көшті. Коронавирус әйел кейпіне сәйкестелген, себебі түсінде әйел адамды көру ауыртпалықпен ассоциацияланады, оның толық болуы, яғни індеттің ауқымдылығы, әйелдің басындағы орамал мен сырт киімінің сұр болуы да қиыншылықпен астаыру. Кетемін деуі – адресаттың ойы, болжамы. Оның расталуы «Кет. Кет» деген сөздер. Бұл жағдаят арқылы дискурстық айналымның үздіксіздігін, соның ішінде, идеологиялық дискурстың әсерінің мықтылығын аңғаруға болады. Осы ұлттық дискурстың жандануына түрткі болған – идеологиялық дискурс. Ол адресаттың санасына тікелей әсер етіп, оның түпсанасындағы ұлттық құндылықтардың жандануына түрткі болды. Адресаттың қабылдаған ақпараттары бойынша түпсанасында дискурстық айналым жүзеге асты. Мұны ғылыми пікірлер де дәйектейді. Шығыстың атақты ойшылы Әбу Насыр Әл-Фарабидің пайымдауынша, саналы түрде адамның ойлау процесі тоқтаған кезде жүзеге асатын табиғи процесс – қиял [3].

Қазақтың ұлттық дүниетанымында түсті жору ерекше орын алады. Оны растайтын *түс садақасы, түс құдайысы* деген тіркестер бар. Түс көру мен түс жору да рухани қажеттілікке қатысты туындаған. Бұған дәлелді тарихи туындылардан таба аламыз. Мысалы, Абылай ханның өз сарбазы Жәнібектің түсін оңға жорып, түс садақасын жасауы арқылы жеңіске жетуі. Қалмақтың батырымен шайқасқа түспес бұрын түнде Жәнібек түс көреді. Түсінен шошып оянып, ханға келеді. ... Таң жаңа сәуле беріп, ондағы-мұндағы көрінерлік мезгіл екен. – Батыр ертемен жай келдің бе? Асығып-үсігіп бір нәрседен қысасталып жүрсің бе, немене? – дейді. – Тақсыр, бір жаман түс көрдім. Сол түсімнен қорыққанымнан осы жолы өліп кетсем тұқымсыз кетермін деп, қайтуға ыңғайланып, сізге білдіріп кетейін деп жүрегім аузыма тығылып әрең келдім, - дейді. Хан сонда Сейіс деген атшысын шақыртып, қарт Бөгенбай берген нарқызыл атын алдырып, Жәнібекке жай қолыңды деп: «Жақсы түске де садақа, жаман түске де садақа. А, құдай, осының түсін мен неге жорысам, соған қабыл ет» - деп, атты түс садақасы деп сойдырып, жалма-жан тараттырып жібереді де, Жәнібектен түсін сұрайды. Жәнібектің түсінде қалмақ батыры оны найзамен шаншып түсіріп, кеудесіне атша мініп алған екен. Екі емшегін екі айдаһар еміп жатыр екен. Абылай былай жориды. Түсің түс-ақ екен, мұнан жақсы түс болар ма. Түсінде ол сені шаншып түсірсе, өңінде сен оны шаншисың. Өңінде оның кеудесіне атша мінісін. Ал түсіндегі екі айдаһар ұлың мен қызың екен. Ал енді осылай өсіп-өнгелі тұрған сен қалай жеңілесің? деп батырды жігерлендіреді. Расымен жекпе-жекте Жәнібек қалмақты шаншып құлатады. Жандәрменде қалмақ жігіті тіл қатып осы түсті оның да көргенін түсінде қазақты шаншып жатқанын айтып, әй сенің түс жорушыңның мықтылығымен мені жеңдің-ау деп топшылайды [3]. Бұл түс тылсым күште түс жорушының да танымы мен өресі кең болуы тиіс. Мұнда дискурстық айналым қалай жүзеге асты? Жәнібек түсі өз танымында дискурстық айналымда жеңіліспен сабақтасты, Абылай көрегендікпен қауіптің алдын-алып жамандықты жақсылыққа теліді. Қазақы танымдағы қауіппен астасатын айдаһарды айбынды ұл-қызға балады. Оның түсіндегі жеңілісін кері сипатта өң мен түс, өлі мен тірі, ақ пен қара секілді жеңіспен байланыстырды. Оның аузынан әп сәтте «түсің түс-ақ екен, мұнан жақсы түс болар ма» деген тіркестер шықты. Құдайдан «неге жорысам, соған қабыл ет» деп тілек тіледі. Біз халықтық танымда түстің магиялық, мотивациялық әсері мықты екенін байқадық. Бұл сөз энергетикасын қазақ халқының жақсы меңгергенін байқатады. Түс жорушы да идеологиялық дискурсты жетік меңгеріп, оның мотивациялық

реңін аша түсуі, жаманды да жақсыға жоритын қабілетті игеруі тиіс. Дискурсологияда бұл дискурстық құзыреттілік деп танылады [4, 18 б.].

Діни мәліметтер бойынша түс екі түрлі болады екен. Бірі Алладан келетін аян, екіншісі шайтаннан дейді [3].

Оған қатысты мынадай тіркес қалыптасқан. Түс көрген адам тұра сала «жақсылық Алладан, жамандық шайтаннан. Жақсылыққа жорыдым» деп үш рет қайталауы керек екен. Осыған қатысты халық арасында аңыз да сақталған. Аяғы ауыр әйел түс көреді. Түсінде екі қасқырдың бөлтірігі төсін еміп жатыр екен. Оны қайын сіңілісіне айтады. Жас қыз сені қасқыр жеп кетеді екен дей салады. Расымен жүкті келіншек суға барғанда ауыл сыртында қасқыр талап кетеді. Ішінде егіз ер балалар бар екен. Төсін емген екі бөлтірік егіз ұлға көрінсе керек, дұрыс жорылмаған түс өмірді өзгертті. Халықтық салт бойынша түсті дұрыс жоритын түс жорушы болмаса, екіншісі біріне жорытпаған. Түс көру, көркем әдебиеттегі түстің көркемдік тәсіл ретінде қарастырылуы біраз зерттелген мәселе. Әдебиеттегі психологизм мәселесі және оның бейнелеу құралдары, түс көру тәсілі туралы А. Байтұрсынов, Ж. Аймауытов, Қ. Жарықбаев, Ә. Табылдиев, Х. Досмұхамедұлы, М. Мұқанов, И.В. Павлов, З. Фрейд, И.П. Сахаров, Ф.М. Достоевский, В.В. Кожина, Б. Сағындықұлы, М. Қожахметова, Ш. Ыбыраев, Г. Пірәлиева, Б. Майтанов еңбектерінде ғылыми тұжырымдамалар жасалады. Әдебиетте түс көру көркемдік тәсіл ретінде қолданылады. Біздің аңғарғанымыз, түс көру арқылы да дискурстық айналым жүзеге асады. Ол айналым арқылы адресаттың танымы танылады. Адресат түсін жорығанда санасындағы халықтық танымға негіздеп жориды.

Біз мақаламызда идеологиялық дискурстың басқа дискурстармен ықпалдастығы мен жүзеге асу бағыттарын, өзіне тән ерекшеліктерін қарастырдық. Идеологиялық дискурс – мақсатты түрде идеологияны жүзеге асыру үшін жүргізілген ақпарат айналымы. Оның құрылымында саяси терминдердің болуы шарт емес, ішкі мазмұнында идеологияны мақсат етеді. Идеологиялық дискурсқа төмендегідей белгілер тән деп есептейміз:

- адресант тарапынан идеологиялық мазмұнның болуы;
- идеологиялық дискурстың қызметі;
- идеологиялық ақпаратты тарату;
- идеологиялық пікір қалыптастыру;
- қоғамдық сананы билеу;
- магиялық қызмет;
- эмоцияның қанық болуы;
- мотивациялық әсер;
- билік әрекетіне сыни көзқарас;
- кілт сөздердің болуы.

Қорыта айтқанда, идеологиялық дискурсты жеке дискурстың бір түрі ретінде қарастыру керек. Оның жанрлық түрі де, атқаратын қызметі, дискурстық әсері анағұрлым ауқымды. Ықпалдастық шек дискурстық айналымның жүзеге асу кеңістігінде өзге ғылым салаларымен сабақтасуынан көрінеді. Ол – дискурстық жанасу тұсын айқындайтын меже. Дискурстық айналым – адресант тарапынан дискурсты игеру процесі негізінде жүзеге асатын танымдық құбылыс. Бұл танымдық құбылыстың бірнеше мәрте жүзеге асады. Ол бір мезетте немесе әртүрлі уақытта болуы мүмкін. Талдау барысында интернет желісі арқылы дискурстық айналымды бағдарлауға болатыны да анықталды. Ол арқылы дискурстық айналымға дискурстық талдау нақты, әрі шынайы жасалады. Интернеттегі идеологиялық дискурстық айналымды талдау барысында адресаттың танымы, ой көкжиегі берілген ақпаратты игере алмаған жағдайда дискурстың түзілмейтіндігіне нақты көз жеткіздік. Идеологиялық дискурстық айналымның адресаттың түпсанасындағы ақпараттар негізінде түсте де жүзеге асады. Сонымен қатар, идеологиялық дискурстың мотивациялық әсері жоғары деңгейде көрініс табады.

Әдебиеттер

- 1 Тер-Минасова С. Тіл және мәдениетаралық коммуникация / С. Тер-Минасова – Алматы: Ұлттық аударма бюросы, 2018. – 320 б.
- 2 Сыздық Р. Сөз құдыреті. - Алматы: Атамұра, 2005. – 269 б.
- 3 Әбдіақын Б. Көркем прозадағы түс көру тәсілінің сипаттамасы. [Электрон. ресурс] - URL: <https://stud.kz/referat/show/92858> (Қаралған күні: 08.05.2020)
- 4 Садирова К.Қ. Дискурология мәселелері / К.Қ. Садирова – Ақтөбе: Колибри, 2019. -200 б.

К. Садирова, Ш. Абдилова

Актюбинский региональный университет им. К. Жубанова, Актөбе, Казахстан

Идеологический дискурс и проблема интеграции

Аннотация. Проблема дискурса исследуется учеными в казахстанском языкознании. Многими учеными также рассмотрены вопросы теории дискурса и жанровых разновидностей. Тем не менее круг исследований и прикладной характер идеологического дискурса как составной части политического дискурса достаточно широк. В связи с этим следовало бы идеологический дискурс рассматривать как отдельный (самостоятельный) вид дискурса. В статье рассматривается исследование, определение идеологического дискурса в казахстанском языкознании. Авторы, показывая отличия идеологического дискурса от политического дискурса, сообщают о дискурсных оборотах. Анализируются обороты дискурса на основе материалов инстаграм, ватсап. В статье на конкретных примерах рассматривается интеграция идеологического дискурса с другими областями наук, даётся определение понятиям интеграций, предела интеграции. В статье представлена таблица пределов дискурсной интеграции с анализом конкретных примеров.

Ключевые слова: идеологический дискурс, интеграция, предел интеграций, дискурсный оборот, средство идеологического дискурса.

K. Sadirova, Sh. Abdirova

K. Zhubanov Aktobe Regional State University, Aktobe, Kazakhstan

Ideological Discourse and Integration Issue

Abstract. The problem of discourse is studied by scientists in Kazakh linguistics. Many scientists have also considered the issues of discourse theory and genre varieties. Nevertheless, the range of research and the applied nature of ideological discourse as an integral part of political discourse is quite wide. In this regard, the ideological discourse should be considered as a separate (independent) type of discourse. The article discusses the study and definition of ideological discourse in Kazakh linguistics. The authors are showing the differences between ideological discourse and political discourse, report on discursive turns. The discourse turns are analyzed on the basis of materials from Instagram, WhatsApp. The article deals with the integration of ideological discourse with other fields of science using specific examples, defines the concepts of integrations, the limit of integration. The article presents a table of the limits of discourse integration with the analysis of specific examples.

Keywords: ideological discourse, integration, limit of integration, the discursive turn, means of ideological discourse.

References

- 1 Ter-Minasova S. Til zhane madenietaralyk kommunikatsia [Language and intercultural communication] / S. Ter-Minasova (Almaty, Ulttyk audarma biurosy, 2018, 320 p.). [in Kazakh]
- 2 Syzdyk R. Soz kudireti [Word power] / R. Syzdyk (Almaty, Atamura, 2005, 269 p.). [in Kazakh]
- 3 Abdiakyn B. Korkem prozadagy tus koru tasilinip sipattamasy [Description of the dreaming method in fiction] [Electronic resource] Available at: <https://stud.kz/referat/show/92858> (Accessed: 08.05.2020). [in Kazakh]
4. Sadirova K.K. Diskursologiya maseleleri [Problems discourse] / K.K. Sadirova (Aktobe, Kolibri, 2019, 200 p.). [in Kazakh]

Авторлар туралы мәлімет:

Садирова Күлзат – филология ғылымдарының докторы, профессор, Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Ақтөбе, Қазақстан.

Әбдірова Шолпан – негізгі автор, «Филология» мамандығының 3 курс докторанты, Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Ақтөбе, Қазақстан.

Sadirova Kulzat – Doctor of Philology, Professor, K. Zhubanov Aktobe Regional University, Aktobe, Kazakhstan.

Abdirova Sholpan – main author, 3rd year doctoral student of the speciality philology, K. Zhubanov Aktobe Regional University, Aktobe, Kazakhstan.

**«Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысы.
Филология сериясы» журналында мақала жариялау ережесі**

1. Журналдың мақсаты. Филология ғылымдарының өзекті мәселелерін, тіл және әдебиетті оқыту әдістемелерін және де ғылыми конференциялардың ең маңызды материалдарын, библиографиялық шолу мен сын пікірлерді көрсететін әдебиеттану және тілтану саласындағы мұқият тексеруден өткен ғылыми жұмыстарды жариялау.

2. Журналда мақаланы жариялаушы автор Ғылыми басылымдар бөліміне (*мекен-жайы: 010008, Қазақстан, Нұр-Сұлтан қаласы, Қ.Сәтпаев көшесі, 2, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Бас ғимарат, 402 кабинет*) қолжазбаның қол қойылған бір дана қағаз нұсқасын тапсыру және **Word** форматындағы электронды нұсқасын **vest_phil@enu.kz** электрондық поштасына жіберу қажет. Қағазға басылған мақала мәтіні мен электронды нұсқасы бірдей болулары қажет. Мақаламен бірге автордың жұмыс орнынан алынған **Ілеспе хат** та тапсырылуы қажет. Мақалалар **қазақ, орыс, ағылшын** тілдерінде қабылданады.

3. Авторлардың редакцияға мақалаларды жіберуі «Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің Хабаршысында» басуға және шет тіліне аударып, қайта басуға келісімін білдіреді. Автор мақаланы редакцияға жіберу арқылы өз туралы мәліметтің дұрыстығына, мақала көшірілмегендігіне (плагиаттың жоқтығына) және басқа да заңсыз көшірмелердің жоқтығына, барлық көшірмелердің, кестелердің, сұлбалардың, иллюстрациялардың тиісті түрде рәсімделгеніне кепілдеме береді.

4. Ұсынылатын мақала көлемі (жекедеректер мен әдебиеттер тізімін қоса):
- мақалалар үшін - 8 беттен 16 бетке дейін;
- сын пікірлер (монографияға, кітапқа) және конференция туралы пікір - 6 дан 12 бетке дейін.

5. Мақалаға қойылатын талаптар:

- **Microsoft Word** (docx) форматындағы файлда;
- **Times New Roman** шрифінде;
- жақтау жолағы 2x2x2x2;
- 1,5 жоларалық интервалы;
- 14 кегл;
- мәтінді жақтау көлеміне сәйкестендіру керек;
- Әрбір азатжол қызыл сызықтан басталуы қажет (1 см шегініс);
- **транслитерация** Library of Congress (LC) жүйесінде жасалуы керек.

Мақаланың құрылымы:

XҒТАР <http://grnti.ru/> - бірінші жолдың сол жақтауында;

Автор(лар)дың аты-жөні – жолдың ортасында **қою әріппен** жазылады;

Мекеменің толық атауы, қаласы, мемлекеті (егер авторлар әртүрлі мекемелерде жұмыс істесе, онда автордың тегі мен тиісті мекеменің қасында бірдей белгіше қойылады) Автор(лар)дың **E-mail-ы** – жақша ішінде (*курсивпен*);

Мақала атауы – жолдың ортасында (жартылай қою кіші әріппен жазылады)

Аңдатпа – (100-200 сөз) формуласыз, мақаланың атауын мейлінше қайталамауы қажет; әдебиеттерге сілтемелер болмауы қажет; мақаланың құрылысын (кіріспе, зерттеу әдіснамасы мен әдістемесі, зерттеу нәтижелері, қорытынды) сақтай отырып, мақаланың қысқаша мазмұны берілуі қажет.

Түйін сөздер («Түйін сөздер» сөз тіркесі **жартылай қоюмен** белгіленеді) (5-8 сөз немесе сөз тіркестері) - Түйін сөздер зерттеу тақырыбын өте дәл бейнелеу керек, сонымен қатар, ақпараттық-ізвестіру жүйелерінде мақаланы жеңіл табуға мүмкіндік беретін мақала мәтінінің терминдерін және де басқа маңызды ұғымдарды қамтуы қажет.

Мақаланың негізгі мәтіні кіріспені, мақсат пен міндеттерді қоюылуын, зерттеу тақырыбы бойынша жұмыстардың шолуын, зерттеу әдістерін, нәтижелері/талқылауы,

қорытынды қамтуы қажет (жоларалық интервал - 1, азат жол «қызыл жолдан» - 1 см, беттеу жолағы – еніне сай жасалады).

Кестелер, суреттер – аталғаннан кейін орналастырылады. Әр иллюстрация қасында оның аталуы болуы қажет. Сурет айқын әрі сканерден өтпеген болуы керек.

Мақаладағы формулалар тек мәтінде оларға сілтеме берілсе ғана нөмірленеді.

Жалпы қолданыста бар аббревиатуралар мен қысқартулардан басқаларына міндетті түрде алғаш қолданғанда түсініктеме берілуі қажет.

Қаржылай көмек туралы ақпарат бірінші бетте көрсетіледі.

Әдебиеттер тізімі. Мәтінде әдебиеттерге сілтеме тікжақшаға алынады. Мәтіндегі әдебиеттер тізіміне сілтемелердің нөмірленуі мәтінде қолданылуына қатысты жүргізіледі: мәтінде кездескен әдебиетке алғашқы сілтеме [1, 153 б.] арқылы, екінші сілтеме [2, 185 б.] арқылы т.с.с. жүргізіледі. Мақаланың негізгі мәтініндегі кітапқа сілтеме қолданылған беттерді көрсету керек (мысалы, [1, 45 б.].)

Жарияланбаған еңбектерге сілтемелер жасалмайды. Сонымен қатар, рецензиядан өтпеген басылымдарға да сілтемелер жасалмайды (әдебиеттер тізімін, әдебиеттер тізімінің ағылшынша әзірлеу үлгісін төмендегі мақаланы рәсімдеу үлгісінен қараңыз).

Мақала соңындағы әдебиеттер тізімінен кейін библиографиялық мәліметтер орыс және ағылшын тілінде (егер мақала қазақ тілінде жазылса), қазақ және ағылшын тілінде (егер мақала орыс тілінде жазылса), орыс және қазақ тілінде (егер мақала ағылшын тілінде жазылған болса) беріледі.

Авторлар туралы мәлімет: аты-жөні, ғылыми атағы, қызметі, жұмыс орны, жұмыс орнының мекенжайы, телефон, e-mail – қазақ, орыс және ағылшын тілінде толтырылады.

6. Қолжазба мұқият тексерілген болуы қажет. Техникалық талаптарға сай келмеген қолжазбалар қайта өңдеуге қайтарылады. Қолжазбаның кейін қайтарылуы, оның журналда басылуына жіберілуін білдірмейді.

7. Электронды корректурамен жұмыс істеу. Ғылыми басылымдар бөліміне түскен мақалалар жабық (анонимді) тексеруге жіберіледі. Эксперттер ұсынылған мақалаға оның жариялау мүмкіндігі, жақсарту қажеттілігі немесе қабылданбауы туралы дәлелді қорытындысын қамтитын жазбаша сын пікір береді. Жарамсыз деп таныған мақала қайтара қарастырылмайды. Мақаланы түзетуге ұсыныс берген жағдайда авторлар үш күн аралығында мақаланың корректурасын жіберу керек. Мақаланың түзетілген нұсқасы мен автордың рецензентке жауабы редакцияға жіберіледі. Оң сын пікірлер алған мақалалар оларды талқылау және басылымға бекіту үшін журналдың редакциялық алқасына ұсынылады.

Журналдың басылым жиілігі: жылына 4 рет.

8. Төлемақы. Басылымға рұқсат етілген мақала авторларына келесі реквизиттер бойынша төлем жасау қажет (ЕҰУ қызметкерлері үшін - 4500 теңге; басқа ұйым қызметкерлеріне - 5500 теңге).

Реквизиттер:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«Мақала үшін, автордың АТЫ-ЖӨНІ»

Provisions on articles submitted to the journal “Bulletin of the L.N. Gumilyov Eurasian National University. Philology Series”

1. Goal of the journal. Publication of carefully selected original scientific papers in the fields of literary studies, linguistics, reflecting the actual problems of philology, language and literature teaching methods, most significant proceedings of scientific conferences, bibliographic summaries and reviews.

2. An author who wishes to publish a paper in the journal must submit the paper in one hard copy (printed version), signed by the author, to the scientific publication office (at the address: 010008, the Republic of Kazakhstan, Nur-Sultan, Satpayev St., 2. The L.N. Gumilyov Eurasian National University, Main Administrative Building, Office 402) and by e-mail **vest_phil@enu.kz** in **Word** format. At the same time, strict compliance between Word-version and the hard copy is required. And also the authors need to submit a cover letter.

Language of publications: Kazakh, Russian, English.

3. Submission of papers to the scientific publication office means the authors' consent to the right of the Publisher, the L.N. Gumilyov Eurasian National University, to publish papers in the journal and their re-publication in any foreign language. By submitting the text of the paper for publication in the journal, the author guarantees the correctness of all information about themselves, lack of plagiarism and other forms of unauthorized use in the article, proper formulation of all borrowings of text, tables, diagrams, and illustrations.

4. The recommended volume of the paper (including metadata and references):

- for papers – between 8-16 pages;
- for reviews (of monographs, books), reviews on conferences – between 6-12 pages.

5. Text formatting requirements:

- Microsoft Word file format (docx);
- Times New Roman font;
- the size of the fields 2 * 2 * 2 * 2;
- line spacing 1,0;
- size 14;
- text alignment in width;
- each paragraph beginning with the main line (indent 1 cm);
- transliteration is carried out according to the Library of Congress (LC) system.

Structure of the article:

IASTI <http://grnti.ru/> – first line, left

The content of the metadata about the author (see Рәсімдеу үлгісі / Paper template)

Initials and Surname of the author (s) – center alignment, italics

Full name of the affiliation, city, country (if the authors work in different organizations, you need to put the same icon next to the name of the author and the corresponding organization)

Author's e-mail (s) – in brackets (italics)

Paper title – center alignment (bold)

Abstract (100-200 words) must not contain formulas or repeat the content of the paper; it must not contain bibliographic references; it must reflect the summary of the paper, preserving the structure of the paper – introduction, methodology and research methods, research results, conclusion.

Key words (the phrase «Keywords» is bold) (5-8 words/word groups). Keywords must be extremely accurate to reflect the subject area of the study, include terms from the text of the paper and other important concepts that make it possible to facilitate and expand the possibilities of finding the paper by means of an information retrieval system).

The main text of the paper must contain an introduction, setting goals and objectives, a review of works on the research topic, research methods, results / discussions conclusion / conclusions – line spacing – 1, «main line» indent – 1.25 cm, justified alignment.

Tables, figures must be placed after the mention. Each illustration must be followed by the inscription. Figures should be clear, clean, and unscanned. Only those formulas referenced in the text are subjected to numbering.

All abbreviations and shprttenings, with the exception of obviously well-known, must be decoded when first used in the text.

Information about the financial support of the work is indicated on the first page in the form of a footnote.

References. In the text, references are indicated in square brackets. References must be numbered strictly in the order of mention in the text. The first reference in the text to a reference must have the number [1, 153 p.], the second – [2, 185 p.], Etc. The reference to the book in the main text of the article should be accompanied by an indication of the pages used (for example, [1, 45 p.]). Links to unpublished works are not allowed. Undesirable references to unlicensed publications are not recommended (examples of the description of the list of references, descriptions of the list of references in English, see below in the sample article).

At the end of the paper, after the list of references, it is necessary to indicate bibliographic data in Russian and English (if the paper is in Kazakh), in Kazakh and English (if the paper is in Russian) and in Russian and Kazakh (if the paper is in English language).

Information about the authors: last name, first name, patronymic, scientific degree, position, affiliation, full business address, telephone, e-mail – in Kazakh, Russian and English.

6. The manuscript must be carefully verified. Non-compliant manuscripts will be returned for revision. Returning for revision does not mean that the manuscript has been accepted for publication.

7. Work with electronic proofreading. Papers submitted to the Department of Scientific Publications (editing office) are sent for anonymous review. Experts give a written review of the submitted paper with a reasoned conclusion about the possibility of its publication, the need to send for revision or (rejection) of the paper. Papers that have received a negative review are not accepted for reconsideration. Authors should, within three days, send the proofreading of the paper if it is decided to finalize the paper. Corrected versions of papers and the author's response to the reviewer are sent to the editor. Papers with positive reviews are submitted to the editorial board of the journal for discussion and approval for publication.

Periodicity of the journal: 4 times a year.

8. Payment. Authors who have received a positive opinion on publication must pay to the following banking details (for ENU employees – 4,500 KZT, for outside organizations – 5,500 KZT).

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСJBKZKX
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«For the publication, Name of the author»

Положение о рукописях, представляемых в журнал «Вестник Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева. Серия Филология»

1. Цель журнала. Публикация тщательно отобранных оригинальных научных работ в области литературоведения и языкознания, отражающих актуальные проблемы филологических наук, методы преподавания языка и литературы, а также наиболее значимые материалы научных конференций, библиографические обзоры и рецензии.

2. Автору, желающему опубликовать статью в журнале, необходимо представить рукопись в твердой копии (распечатанном варианте) в одном экземпляре, подписанном автором, в Отдел научных изданий (по адресу: 010008, Казахстан, г. Нур-Султан, ул. Сатпаева, 2, Евразийский национальный университет им. Л.Н. Гумилева, Учебно-административный корпус, каб. 402) и по e-mail vest_phil@enu.kz. При этом должно быть строго выдержано соответствие между Word-файлом и твердой копией. Также авторам необходимо предоставить **сопроводительное письмо**.

Язык публикаций: казахский, русский, английский.

3. Отправление статей в редакцию означает согласие авторов на право Издателя – Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева – публикации статей в журнале и переиздания их на любом иностранном языке. Представляя текст работы для публикации в журнале, автор гарантирует правильность всех сведений о себе, отсутствие плагиата и других форм неправомерного заимствования в рукописи, надлежащее оформление всех заимствований текста, таблиц, схем, иллюстраций.

4. Рекомендованный объем (включая метаданные и список литературы):

- для статей – от 8 до 16 страниц;
- для рецензий (на монографии), отзывов о конференциях – от 6 до 12 страниц.

5. Требования к форматированию текста:

- формат файла Microsoft Word (docx);
- шрифт Times New Roman;
- размер полей 2*2*2*2;
- междустрочный интервал 1,0; – кегль 14;
- выравнивание текста по ширине;
- каждый абзац должен начинаться с красной строки (отступ 1 см);
- транслитерация осуществляется по системе Library of Congress (LC).

Схема построения статьи:

ГРНТИ <http://grnti.ru/> – первая строка, слева

Содержание метаданных об авторе (см. Рәсімдеу үлгісі/Образец оформления статьи/ Template)

Инициалы и фамилия автора(ов) – выравнивание по центру (начертание курсивом)

Полное наименование организации, город, страна (если авторы работают в разных организациях, необходимо поставить одинаковый значок около фамилии автора и соответствующей организации)

E-mail автора(ов) – в скобках (начертание курсивом)

Название статьи – выравнивание по центру (начертание полужирным)

Аннотация (100-200 слов) не должна содержать формулы, по содержанию повторять название статьи; не должна содержать библиографические ссылки; должна отражать краткое содержание статьи, сохраняя структуру статьи – введение, методологию и методику исследования, результаты исследования, заключение.

Ключевые слова (словосочетание «Ключевые слова» выделяется полужирным) (5-8 слов/словосочетаний). Ключевые слова должны предельно точно отражать предметную область исследования, включать термины из текста статьи и другие важные понятия, позволяющие об-

легчить и расширить возможности нахождения статьи средствами информационно-поисковой системы).

Основной текст статьи должен содержать введение, постановку цели и задач, обзор работ по теме исследования, методы исследования, результаты/обсуждение, заключение/выводы – межстрочный интервал – 1, отступ «красной строки» – 1,25 см, выравнивание по ширине.

Таблицы, рисунки необходимо располагать после упоминания. С каждой иллюстрацией должна следовать надпись. Рисунки должны быть четкими, чистыми, несканированными. В статье нумеруются лишь те формулы, на которые по тексту есть ссылки.

Все аббревиатуры и сокращения, за исключением заведомо общеизвестных, должны быть расшифрованы при первом употреблении в тексте.

Сведения о финансовой поддержке работы указываются на первой странице в виде сноски.

Список литературы. В тексте ссылки обозначаются в квадратных скобках. Ссылки должны быть пронумерованы строго по порядку упоминания в тексте. Первая ссылка в тексте на литературу должна иметь номер [1, 153 с.], вторая - [2, 185 с.] и т.д. Ссылка на книгу в основном тексте статьи должна сопровождаться указанием использованных страниц (например, [1, 45 с.]). Ссылки на неопубликованные работы не допускаются. Нежелательны ссылки на нерцензируемые издания (примеры описания списка литературы, описания списка литературы на английском языке см. ниже в образце оформления статьи).

В конце статьи, после списка литературы, необходимо указать библиографические данные на русском и английском языках (если статья оформлена на казахском языке), на казахском и английском языках (если статья оформлена на русском языке) и на русском и казахском языках (если статья оформлена на английском языке).

Сведения об авторах: фамилия, имя, отчество, научная степень, должность, место работы, полный служебный адрес, телефон, e-mail – на казахском, русском и английском языках.

6. Рукопись должна быть тщательно выверена. Рукописи, не соответствующие техническим требованиям, будут возвращены на доработку. Возвращение на доработку не означает, что рукопись принята к опубликованию.

7. Работа с электронной корректурой. Статьи, поступившие в Отдел научных изданий (редакция), отправляются на анонимное рецензирование. Эксперты дают письменную рецензию на представленную статью с мотивированным заключением о возможности ее опубликования, необходимости направить на доработку или (отклонении) статьи. Статьи, получившие отрицательную рецензию, к повторному рассмотрению не принимаются. Авторам в течение трех дней необходимо отправить корректуру статьи в случае принятия решения о доработке статьи. Исправленные варианты статей и ответ автора рецензенту присылаются в редакцию. Статьи, имеющие положительные рецензии, представляются редколлегии журнала для обсуждения и утверждения для публикации.

Периодичность журнала: 4 раза в год.

8. Оплата. Авторам, получившим положительное заключение к опубликованию, необходимо произвести оплату по следующим реквизитам (для сотрудников ЕНУ – 4500 тенге, для сторонних организаций – 5500 тенге):

Реквизиты:

- 1) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Банк ЦентрКредит»
БИК банка: КСЖВКЗКХ
ИИК: KZ978562203105747338
Кбе 16
Кпн 859- за статью

- 2) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «Bank RBK»
Бик банка: KINCKZKA
ИИК: KZ498210439858161073
Кбе 16
Кпн 859 – за статью

- 3) РГП ПХВ «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева» МОН РК
АО «НародныйБанкКазахстан»
БИК Банка: HSBKKZKX
ИИК: KZ946010111000382181
Кбе 16
Кпн 859. - за статью

«За публикацию ФИО автора»

Редактор: Дихан Қамзабекұлы
Компьютерде беттеген: Дәмегүл Елешева

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
ХАБАРШЫСЫ. Филология сериясы.
- 2020. - 3 (132). - Нұр-Сұлтан: ЕҰУ. 151-б.
Шартты б.т. - 9,4 Таралымы - 9 дана
Электронды нұсқа: [http:// bulphil.enu.kz](http://bulphil.enu.kz)

Мәтін мазмұнына типография жауап бермейді.

Редакция мекенжайы: 010008, Қазақстан Республикасы,
Нұр-Сұлтан қаласы, Қ. Сәтбаев көшесі, 2.
Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті
Тел.: +7(7172) 709-500 (ішкі 31-413)

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің
баспасында басылды